

Jylhän Metalliromu Oy
Kalliotie 1
62100 LAPUA

Viite
Hänvisning

Asia
Ärende

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI-
SELOSTUKSESTA

Jylhän teollisuusjätteen kaapaikan perustaminen, Lapua

1 HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Jylhän Metalliromu Oy on hankkeesta vastaavana toimittanut 2.10.2006 Länsi-Suomen ympäristökeskukseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun lain (468/1994, muutos 458/2006) mukaisen arviointiselostuksen Jylhän teollisuusjätteen kaatopaikan perustamishankkeesta Lapualle. Hankkeen tarkoituksena on perustaa Lapuan Jouttivuoren alueelta tarkoitukseen hankitulle 2,9 hehtaarin kiinteistölle oma teollisuusjätteen kaatopaikka Jylhän Metalliromu Oy:n metallinmurskaamossa syntyvän jätteen sijoittamiseksi. Kaatopaikalle sijoitettavaa ongelmajätteenä luokiteltua jätettä syntyy arviolta 3.000 – 6.000 tonnia vuodessa.

YVA-menettelyn tarkoituksena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

Hankkeesta vastaava

Jylhän Metalliromu Oy
Kalliotie 1
62100 LAPUA

Konsultti

Ramboll Finland Oy
Ruukintie 54
60100 SEINÄJOKI

Yhteysviranomainen

Länsi-Suomen ympäristökeskus
PL 262
65101 VAASA

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen 6 §:n 11 a) kohdan mukaan YVA-menettelyä sovelletaan ongelmajätteiden käsittelylaitoksiin, joihin ongelmajätteitä otetaan poltettavaksi, käsiteltäväksi fysikaalis-kemiallisesti tai sijoitettavaksi kaatopaikalle. Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeella on, mitä ympäristövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä sekä miten arviointimenettely tullaan järjestämään. Arviointiohjelmasta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden sekä selvitysten perusteella laaditaan ympäristövaikutusten arviointiselostus, jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista. Yhteysviranomaisen kokoa eri tahoilta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta oman lausuntonsa, jossa tarkastellaan arviointiselostusta koskevien YVA-asetuksen mukaisten sisällöllisten vaatimusten toteutumista. Arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto liitetään mahdollisiin lupa- tai muihin hankkeen toteuttamista edellyttäviin hakemuksiin. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenetellessä tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

Vaihtoehto (VE) 1

Jylhän teollisuusjätteen kaatopaikka rakennetaan hankesuunnitelman mukaisesti Lapuan Jouttivuoren alueelta tarkoitukseen hankitulle 2,9 hehtaarin kiinteistölle.

Vaihtoehto (VE) 0

Jouttivuoren kaatopaikkahanke jätetään toteuttamatta. Yhtiön toiminnassa syntyvä jäte sijoitetaan Lakeuden Etappi Oy:n Laskunmäen jätteidenkäsittelylaitoksen alueelle tai jollekin muulle jo olemassa olevalle ongelmajätteen vastaanottoon soveltuvalle kaatopaikalle.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja päätökset

Jylhän teollisuusjätteen kaatopaikan toteuttaminen edellyttää ympäristönsuojelulain (86/2000) 28 §:n mukaista ympäristölupaa. Lisäksi ympäristölupaan saattaa sisältyä lupamääräyksiä, joiden perusteella tehdyistä lisäselvityksistä lupa- tai valvontaviranomainen tekee päätöksensä, kuten esimerkiksi yksityiskohtaisten rakennus- ja laadunvarmistussuunnitelmien hyväksymispäätös, päätös kaatopaikan käyttöönotosta ja päätös kaatopaikan tarkkailuohjelmasta. Maa- tai kallioaineksen ottamiseen tulee hakea maa-aineslain (555/1981) mukainen lupa.

Suunniteltu kaatopaikka sijaitsee teollisuusalueella, jossa on yleiskaavamerkintä T (teollisuus- ja varastoalue). Yleiskaavaan liittyvän selostuksen mukaan alueelle on kaavailtu erityisesti raskasta teollisuutta. Lapuan kaupunginhallitus on todennut lausunnossaan, että suunniteltu teollisuusjätteen kaatopaikka on sijainniltaan, maaperältään ja muilta olosuhteiltaan sellainen, että sen ei voida katsoa suoritettujen selvitystenkään perusteella vaikeuttavan voimassa olevan yleiskaavan toteuttamista. Kaatopaikkahanke vaikuttaisi osaltaan kyseisen teollisuusalueen tulevaan asemakaavoitukseen.

2 ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiselostus on kuulutettu 10.10.-1.12.2006 Lapuan kaupungin virallisella ilmoitustaululla ja lisäksi se on ollut nähtävillä Lapuan kaupunginkirjastossa. Kuulutus on julkaistu alueella ilmestyvissä sanomalehdissä Ilkka ja Lapuan Sanomat. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostusta käsittelevä tiedotus- ja keskustelutilaisuus on pidetty 8.6.2006 Lapualla. Arviointiselostuksesta on pyydetty lausunnot Lapuan kaupunginhallitukselta ja Lapuan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta, Etelä-Pohjanmaan TE-keskukselta, Etelä-Pohjanmaan liitolta, Länsi-Suomen lääninhallitukselta, Vaasan tiepiiriltä ja Suomen

luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiriltä. Yhteysviranomaiselle on toimitettu yhteensä 4 lausuntoa ja 8 mielipidettä, joissa on yhteensä 35 allekirjoittanutta.

3 YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Etelä-Pohjanmaan liitto

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että ympäristövaikutusten arviointiselostus on laadittu riittävällä tarkkuudella ja että siinä otetaan tarkasteluun kaikki ne mahdolliset vaikutukset, joita kyseisellä hankkeella voi mahdollisesti olla. Lausunnossa todetaan, että suurimmat välittömät vaikutukset kohdistuvat ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Välillisesti hankkeella voi olla vaikutuksia ympäristöön lähinnä kaatopaikan suojausten vaurioituaessa. Tällöin PCB-yhdisteiden lisäksi luontoon voi päästä mm. useita raskasmetalleja. Lausunnossa mainitaan, että joka tapauksessa jätteet sijoitetaan suunnitellulle kaatopaikalle pysyvästi ja ne muodostavat alueelle erittäin pitkäaikaisen ympäristöriskin, joka mm. pysyvästi rajoittaa alueen tulevaa maankäyttöä. Liitto toteaa että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava antaa maakunnallisen ratkaisun jätehuollon osalta; maakuntakaavalla on pyritty järjestämään alueen jätehuolto jätelain (1993/1072) 6 § edellyttämällä tavalla. Liiton lähtökohtana on edelleen se, että jätehuolto hoidetaan maakuntakaavan osoittamissa kohteissa, tässä tapauksessa ensisijaisesti Lakeuden Etappi Oy:n Laskunmäen jätekeskuksessa.

Lapuan kaupunginhallitus

Lapuan kaupunginhallitus esittää lausunnossaan, että suoritettua arviointityössä on hankkeen vaihtoehdot ja niistä aiheutuvat erilaiset tekijät on otettu riittävän kattavasti huomioon ja niiden pohjalta on pystytty arvioimaan hankkeen ympäristöllisiä ja muita vaikutuksia riittävässä laajuudessa. Myös hankkeeseen liittyvä tiedotus- ja vuorovaikutustoiminta on toteutettu siten, että kansalaisilla ja eri viranomaisilla on ollut riittävän laaja mahdollisuus ottaa asiaan kantaa. Näin ollen lausunnossa todetaan, ettei Lapuan kaupungilla ole huomautettavaa suoritettuun arviointityöhön ja sen perusteella saatuihin tuloksiin. Lisäksi Lapuan kaupunki toteaa kaavallisen tilanteen osalta, että suunniteltu teollisuusjätteen kaatopaikka on sekä sijainniltaan, maaperältään ja muilta olosuhteiltaan sellainen, ettei sen voida katsoa suoritettujen selvitystenkään perusteella vaikeuttavan voimassa olevan yleiskaavan toteuttamista.

Lapuan kaupungin ympäristölautakunta

Lapuan kaupungin ympäristölautakunta esittää lausunnossaan, että Jylhän teollisuusjätteen kaatopaikan perustamisen ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on otettu huomioon riittävästi arviointiohjelmasta annettujen lausuntojen mukaan tarkennusta vaatineet asiat. Ympäristölautakunnan mukaan Jylhän Metalliromu Oy:n päävaihtoehtona pitämää ongelmajätteen kaatopaikan perustamista Jouttivuorelle on tarkasteltu arviointiselostuksessa monipuolisesti. Hankkeen ympäristövaikutuksia arvioitaessa suoritettu sosiaalisten vaikutusten arviointi on toteutettu esimerkillisesti.

Lausunnossa todetaan että YVA-lain hengen mukaisesti olisi ollut hedelmällisempää vertailla myös jotakin muuta realistista vaihtoehtoa Jouttivuoreen kohdistuvien ympäristövaikutusten rinnalla, esimerkiksi yhtiössä muodostuvan ongelmajätteen kaatopaikan perustamista muualle Lapuan kaupungin alueella. Lopuksi ympäristölautakunta toteaa, että mikäli Jylhän Metalliromu Oy aloittaa ongelmajätteen kaatopaikan perustamisen Jouttivuorelta hankitulle kiinteistölle, tulee sen hakea maa-aineslain (555/1981) mukainen lupa maa-ainesten ottamiseen Lapuan kaupungin ympäristölautakunnalta.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri toteaa lausunnossaan, että romumetallin ympärillä tapahtuva keräily, jatkojalostukseen kierrätettävän jätteen käsittely ja kaupan käynti on erittäin tärkeää luonnonvarojen säästämiseen kuuluvaa toimintaa. Toiminnassa syntyvä energiapitoinen jätejäte tulisi luonnonsuojeluliiton mukaan hyödyntää energiatuotannossa kaatopaikalle hautaamisen sijaan.

Luonnonsuojelupiiri toteaa, että kaatopaikan arviointiohjelman kuulemisen yhteydessä Lapuan kaupunginhallituksella ei ollut huomautettavaa ohjelmasta. Myöskään kaavallista esitettä ei yleiskaavan toteuttamisen kannalta nähty olevan. Yleiskaava osoittaa alueen olevan teollisuus- ja varastotoimintojen aluetta. Näin ollen kaavamuutos olisi luonnonsuojelupiirin mukaan välttämätön ongelmakaatopaikan alueelle sijoittamisen vuoksi. Asukasmielipiteiden perusteella kaatopaikan sijoittamisesta ko. kaava-alueelle aiheutuu asiaa viivästyttävä valitusprosessi. Lapuan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen arvioi lausunnossaan vesien puhdistusmenetelmän riittävyttä ennen purkuaan joutumista ja ehdotti jätevesien johtamista kunnalliseen jätevesiverkostoon. Luonnonsuojelupiiri huomauttaa, että arviointiselostuksessa todetaankin nyt useassa yhteydessä esikäsiteltyjen jätevesien johtaminen ”näillä näkymin yleiseen viemäriin”, mutta selvityksistä ei käy ilmi, mihin päätöksiin asia perustuu. Luonnonsuojelupiiri toteaa lausunnossaan, että VTT:n tekemässä haitta-aineselvityksessä kaatopaikalle sijoitettavaksi tarkoitettua jätteestä löytyi maaperässä ylemmän ohjearvon ylittäviä metallisia ja puolimetallisia alkuaineita ja vaarallisia orgaanisia yhdisteitä, jolloin esikäsiteltyjäkään kaatopaikkavesiä ei voi johtaa muualle, kuin siirto-viemäriputkea pitkin puhdistamoon.

Lausunnossa viitataan pohjaeristyksen ehjänä säilymisen epävarmuustekijöihin ja todetaan kyseisen kaatopaikan mahdollisten ylivuotojen tai muiden valumien painuvan suoraan Viitalanlasku -uomaan ja sitä pitkin Lapuanjokeen. Luonnonsuojelupiiri toteaa, että jokialue on hankkeen kohdalla merkitty Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa matkailun vetovoima-alueeksi ja alueella on nykyisellään pientalo- ja maatila-asutusta. Lisäksi Jouttivuoren Vesijohto Oy:n raakavesiallas ja porakaivo sijaitsevat 220 metrin etäisyydellä ongelmajätdekaatopaikasta. Lausunnossa huomautetaan, että maaperän sisällä ja kalliossa mahdollisesti olevia halkeamia ja vesisuonia ei ole selvitetty ja että erilaisten riskien hallinta asutukseen ja vedenottamoon saattaa arvaamattomista syistä johtuen vaarantua.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ehdottaa, että Länsi-Suomen ympäristökeskus ei myönnä ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaista ympäristölupaa Jylhän Metalliriemu Oy:lle ja että Lapuan kaupungin rakennuslautakunta ei myönnä maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaista toimenpidelupaa eikä muutakaan menettelylupaa maainesten ottamiseksi (555/1981) puheena olevassa asiassa.

Lausunnossa viitataan mahdollisuuteen Laskunmäen jätekeskuksen alueelle toteutetusta ongelmajätteen käsittelystä myös Jylhän Metalliriemu Oy:n omana toimintona, jolloin alueella oleva jätteen käsittelysynergia saataisiin luonnonsuojelupiirin mukaan parhaiten ja kannattavasti toimimaan. Pohjanmaan luonnonsuojelupiirin arviointiselostukseen liittyvä suositus on vaihtoehto (VE) 0 sovellettuna keskinäisten neuvottelujen pohjalta, jonka ympäristökeskus sittemmin hyväksyi. Luonnonsuojelupiiri ehdottaa myös viranomaisten myötävaikutuksella lain/asetuksen muuttamista jäteverolain 5 § kohdan 2 mukaisen toiminnan osalta koskemaan myös metalliriemun käsittelyä. Tällöin metalliriemun jatkojalostus saisi saman verokohtelun, kuin se on keräyspaperin osalla siistauksessa kuidun talteen ottamiseksi. Vaikka Jylhän teollisuusjätteen kaatopaikan perustaminen olisikin pienen perheyriksen resursseilla suunnitelmien mukaan toteutettavissa, on yhteiskunnan kokonaisnäkömyksen mukaan hahmotettava ympäristö- ja energianäkökohdat laaja-alaisella ja en-

nakoivalla suunnitelmallisuudella. Lausunnossa todetaan lopuksi, että vastuunkanto kokonaisuudesta kuuluu yhteiskunnalle ulottuen vuosikymmenten, jopa satojen vuosien päähän.

Mielipide 1

Mielipiteen esittäjän mukaan suunnitellun kaatopaikan ympäristö on lähiulkoilualueita ja paikka on kaatopaikalle sopimaton ollen aivan liian lähellä yhä kasvavaa Lapuan keskustaa. Hiljattain asuntoalueita on tullut tai on rakenteilla mm. Sippolanmäelle ja Koskikylään. Arviointiselostuksessa mainitaan virheellisesti, ettei lähialueella ole merkittäviä luontoarvoja. Mielipiteessä todetaan, että tietävästi kuitenkin metsäkeskus on hiljattain rahoittanut valtion ympäristötukirahoilla merkittävän metsäluontokohteen n. 200 m etäisyydellä kaatopaikkakohteesta, paikassa jonka läpi kaatopaikan valumavedet on tarkoitus johtaa. Kaatopaikan valumavedet tai –ojan teko saattaa mielipiteen mukaan turmella kyseisen kohteen.

Arviointisuunnitelman mukaan kaatopaikkaläjitäys nousisi ympäröivää maastoa 5 m korkeammalle. Mielipiteen mukaan kaukomaiseman pysyvä suojeleminen, erityisesti kaupungin keskustaan päin on ohitettu vähättelemällä asian merkitystä. Käytännössä kaatopaikka ”syylä” tulee aiheuttamaan naapureille hakkuurajoituksia kaavamääräyksillä, jolloin rasitteet jäävät naapureille, jos hanke toteutetaan suunniteltuun korkeuteen. Mielipiteessä todetaan, että aluetta ei ole kaavoitettu kaatopaikka-alueeksi. Oikeusvaikutteisessa osayleiskaavassa alue on merkitty teollisuusalueeksi, eikä se merkintä mielipiteen mukaan oikeuta suoraan kaatopaikan rakentamiseen. Kaatopaikka vaatisi siis uuden kaavoitusprosessin. Kaavoituksessa kaatopaikalle tulee yleensä reilut suoja-alueet koska kaatopaikan naapuriksi tuskin teollisuuskkaan haluaa tulla. Jos hanke toteutetaan suunnitellussa muodossa, rasitteet jäävät jälleen naapureille, mikä estäisi heidän kohdallaan oikeusvaikutteisen osayleiskaavan toteutumiseen.

Mielipiteessä todetaan, että suunnitelman mukaiset maaperän suojarakenteet tuskin pysyvät ehjänä alueen vieressä olevan kallioulouhoksen räjäytysten takia. Suojarakenteiden rikoontuminen olisi erittäin vakava asia mm. lähistöllä (n. 200 m etäisyydellä) olevalle vedenottamolle sekä kovin haitallinen ympäröivälle luonnolle. Rikkinäiset suojarakenteet estäisivät kallioulouhosalueelle mahdollisesti myöhemmin muodostuvan vesialtaan käytön uimapaikkana. Arviointiselostuksessakin mainitaan pohjarakenteiden olevan lähes vedenpitäviä, siis lähes vedenpitävä ehjänä, saati rikkoutuessaan. Mielipiteen mukaan kaatopaikka on todellinen riskihanke läheisen vedenottamon veden käyttäjille. Arviointiselostuksessa on vedenottamo ohitettu vähällä huomiolla ja esitetty vain oletuksia, ei siis mitään varmaa tietoa, hankkeen vaikutuksista vedenottamoon ja siihen liittyvään tekojärveen.

Mielipiteessä todetaan, että suunnitelman mukaiset käsitellyt valumavedet johdetaan avo-ojaa pitkin Lapuanjokeen. Kyseinen oja kulkee metsien, peltojen ja asutuksen lomitse. Vaikka valumavedet ovat käsiteltyjä, niissä on arviointiselostuksen mukaan riittävästi ongelmia-aineita jäljellä ollakseen terveydelle vaaraksi. Luonnon kierrossa ongelma-aineet voivat rikastua eliöissä myrkylliselle tasolle. Mielipiteessä todetaan, että Lapuan Kaupunki on hiljattain ostanut valumavesien laskuojaksi suunnitellun Viitalanluoman varrelta pelto- maata tulevaisuuden asuntorakentamista varten.

Mielipiteen mukaan suunniteltu kaatopaikka on alueen asukkaiden terveyden ja viihtyvyyden kannalta erittäin arveluttava hanke. Lapuan kaupungin kehityksen kannalta kaatopaikka on aivan liian lähellä keskustaa ja asutusta. Toteutuessaan kaatopaikka loukkaisi hyvin voimakkaasti lähialueen maanomistajien etua ja oikeuksia sekä oikeusvaikutteisen osayleiskaavan toteuttamista ja mielipiteen esittäjän mukaan kaatopaikka Jouttikalliolle tulee jättää toteuttamatta. Myös arviointiohjelma toteaa Laskunmäen logistisesti paremmaksi vaihtoehdoksi. Mielipiteen esittäjä uskoo myös, että kaatopaikan hoito ja mm. valumien seuranta on keskitettyllä Laskunmäen jätteenkäsittelyasemalla ammattimaisempaa. Arvioin-

tiselostuksesta selviää hyvin alueen asukkaiden ja myös muiden kantaa ottaneiden tahojen kielteinen kanta hankkeelle. Laskunmäkeä pidetään yksituumaisesti Jouttikalliota parempana vaihtoehtona kaatopaikalle. Mielipteessä esitetään lopuksi toivomus, että ympäristöviranomaisen ottaisi kansalaisten perustellut mielipiteet vakavasti ja lopettaisi lausunnonlaan Jouttikallion kaatopaikkahankkeen.

Mielipide 2

Arviointiohjelmavaiheeseen ja arviointiselostukseen perustuen mielipteessä esitetään, että kyseessä olevat jätteet on vietävä Lakeuden Etappi Oy:n Laskumäen jätteidenkäsittelylaitoksen alueelle (Vaihtoehto VE 0) tai paikaksi on haettava sellainen paikka, josta ei ole näkävyyttä Lapuan taajaman asutusmiljööseen. Lisäksi on huomioitava valutusvesien johtaminen asutuksesta mahdollisimman kauas ja luontokohteet, kuten rauhoitetut metsälöt, lehtoperäiset alueet ja lähteet, joita mielipteessä todetaan kyseisellä alueella olevan, vaikka suunnitelmassa esitetään virheellisesti, ettei niitä ole. Lopuksi todetaan, että mieliptide ei ole yrittäjää vastaan, vaan hanke ei ole toteuttamiskelpoinen Lapuan keskustan läheisyydessä ja lähes asutuksen vieressä.

Mielipide 3

Jouttivuoren Vesijohto Oy:n hallitus (5 allekirjoittanutta) toistaa mielipteessään arviointiohjelmasta esitetyt näkökohdat: Jouttivuoren Vesijohto Oy:llä on porakaivo suunnitellun ongelmajätekaatopaikan kanssa samassa kallioalustassa, 220 metrin etäisyydellä suunnitellusta kaatopaikka-alueesta sekä raakavesiallas välittömästi porakaivon vieressä. Jouttivuoren Vesijohto Oy ei usko, että suunnitellun kaatopaikan maansuojaeristykset kestävät kaatopaikan viereisen kalliolouhoksen räjäytysten vaikutukset. Jouttivuoren Vesijohto Oy:n hallitus pelkää, että ongelmajätteen kaatopaikalta valuu rikkoonuvien pohjarakenteiden kautta porakaivoon ihmisten terveydelle haitallisia aineita ja että tekojärveen kulkeutuu tuulten mukana terveydelle ja luonnolle vaarallisia pölyhiukkasia. Jouttivuoren Vesijohto Oy pitää hanketta ihmisten terveydelle vaarallisena ja katsoo hankkeen loukkaavan voimakkaasti yhtiön etua ja oikeuksia. Mielipteen mukaan jo pieni mahdollisuus siitä, että saasteet kulkeutuvat vesiyhtiön verkostoon mitätöi yhtiön porakaivon käyttöarvon sekä veden haluttavuuden. Lisäksi todetaan että toteutuessaan kaatopaikka heikentäisi merkittävästi Jouttivuoren Vesijohto Oy:n toimintamahdollisuuksia ja yhtiö tulee vastustamaan kaatopaikkahanketta lupaprosessin kaikissa vaiheissa.

Mielipteessä todetaan, että vaikka maaperä kyseisellä kaatopaikka-alueella on kalliota, ei se poista riskiä siitä ettei haitallisia aineita pääsisi valumaan veden mukana kalliooperän pohjaveteen kaatopaikan suojarakenteiden pettäessä. Vuosikymmeniä jatkunut kallion räjäyttely ei ole voinut olla vaikuttamatta peruskallion rakenteeseen ja jo luonnostaan olevien halkeamien lisäksi on syntynyt uusia. Näitä rakoja myöten tapahtuu pohjaveden virtaus kalliooperässä. Tämän lisäksi pohjaveden todelliset kulkureitit ovat vaikeasti selvitettävissä kalliooperässä. Vesi voi kulkeutua kalliooperästä maaperään tai päinvastoin. Mielipteessä todetaan että kyseisen alueen kallio pohjavesi kulkeutuu läheiseen porakaivoon; mihin muualle tämän lisäksi kallio pohjavettä purkautuu, ei pystytä varmuudella sanomaan. Pahimmassa tapauksessa haitallisia aineita sisältäviä vesiä purkautuisi korkeuskäyrällä 17 metriä louhosalueen pohjaa alempana olevalla alueella, jossa sijaitsee Jouttivuoren Vesijohto Oy:n selkeytysallas ja puhdistuskeskus, puhumattakaan siitä että purkautumista syntisi kauempana asutuksen läheisyydessä.

Jouttivuoren Vesijohto Oy:n mukaan oman ongelmansa asiaan luo vielä suunnitellun kaatopaikan jäte sinänsä, joka sisältää useita erilaisia raskasmetalleja. Raskasmetallien ongelma on niiden pysyvyys luonnossa, unohtamatta PCB-yhdisteitä jotka säilyvät ympäristössä erittäin pitkiä aikoja. Monet PCB-yhdisteet ovat rasvaliukoisia kertyen rasvakudoksiin ja

maksaan. Näiden aineiden pääsy juomaveteen voisi olla terveysvaikutuksiltaan tuhoisa. Mielipiteen mukaan Jouttivuoren Vesijohto Oy:n käyttämä tekojärvi on vaaravyöhykkeessä kaatopaikalta ilman kautta tulevien epäpuhtauksien vuoksi. Mahdolliset tuulen mukana tulevat isommat tai pienemmät hiukkaset aiheuttavat saastumista. Myöskin mahdolliset kaatopaikkakaasut saattavat kulkeutua tuulen mukana tekojärvelle tuoden mukanaan saastelaskeumia. Mahdollinen tulipalo teollisuusjätteen kaatopaikalla olisi tekojärven kannalta hankala. Ongelmajätteen sisältämien PCB-yhdisteiden palaessa liian alhaisessa lämpötilassa (600 – 900 °C) syntyy erilaisia "supermyrkyiksi" luokiteltavia furaaneja ja dioksiineja, jotka kulkeutuisivat ilman mukana tekojärveen.

Loppupäätelmissään Jouttivuoren Vesijohto Oy:n hallitus toteaa, että ongelmajätteen kaatopaikan rakentaminen kyseiselle paikalle vaikeuttaisi yhtiön toimintaa kohtuuttomasti muodostaen pysyvän riskitekijän alueella. Kaatopaikan rakenteiden kunnon tarkistaminen joidenkin rakenteiden osalta olisi mahdotonta. Lisäksi täytyy muistaa, että kaatopaikan suojarakenteiden tulisi pysyä kunnossa monia kymmeniä vuosia. Sade- ja sulamisvesien hallinta ei välttämättä onnistu niin kuin sen pitäisi muodostaen näin riskitekijän. Laajemman tarkastelun pohjalta mielipiteessä todetaan lopuksi, että paikka on huono alueen korkeuden ja sijainnin takia ja Jouttivuoren Vesijohto Oy:n mielestä teollisuusjätteen kaatopaikkaa ei tulisi sijoittaa kyseiselle alueelle.

Mielipide 4

Leimolan perikunnan edustaja viittaa aluksi arviointiohjelmasta annettuun mielipiteeseen, jossa todetaan että perustettavan kaatopaikan läheisyydessä sijaitsee lähde, joka on ollut käytössä yli 200 vuotta ja on riittänyt kolmen talouden talousvedeksi. Mielipiteessä pyydetään, että ympäristökeskus ottaa huomioon lähteen ja sen suojelun ja ettei Välikallio – nimiselle tilalle koituisi haittaa tai arvonmenetystä. Jos ympäristökeskus myöntää luvan Jylhän Metalliromu Oy:lle, Välikallion tilan omistajat vaativat Jylhän Metalliromu Oy:tä ostamaan edellä mainitun tilan itselleen.

Mielipiteen mukaan ihmisten elinoloihin, maaperään, vesiin ja viihtyvyyteen tulee kiinnittää huomattavasti jyrkempi vaikutus. Mielipiteessä todetaan että maiseman ja kulttuuriperinnön säilyminen sekä lapsuuden muistojen säilyminen Välikallion tilalla asumisesta on kallis aarre perintönä jääville sukupolville. Leimolan perikunnalla on aikomus rakentaa kesäviettäpaikka mainitulle alueelle; kaikki perilliset asuvat eri kaupungeissa. Perikunta ei hyväksy ongelmajätteen kaatopaikan perustamista. Erityisesti mainitaan lähteen säilyttäminen ja suojeleminen sen ollessa ainoa talousveden ottopaikka. Mielipiteessä todetaan, että Välikallion tila RN:o 4:74 sijaitsee perustettavan kaatopaikan välittömässä läheisyydessä ja esimerkiksi melu häiritsee vapaa-ajan asumista erittäin rauhallisella alueella. Perikunta tulee jyrkästi vastustamaan eri instansseissa Jylhän Metalliromu Oy:n teollisuusjätteen kaatopaikan perustamista.

Mielipide 5

Mielipiteen esittäjät (2 allekirjoittanutta) vastustavat Jylhän teollisuusjätteen kaatopaikan perustamista Lapuan Jouttikalliolle. YVA-selvityksen mukaan suunnitellulle kaatopaikalle on tarkoitus sijoittaa mm. PCB-pitoisia aineita, ongelmajätettä, ja selvityksessä todetaan, että Jouttivuori –vaihtoehdolla on negatiivisia vaikutuksia lähialueella asuvien ja liikkuvien ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Mielipiteessä viitataan YVA-selvityksen tekijän myöntävän, että ongelmajätteen kaatopaikan sijoittaminen Lapuan Jouttikalliolle sisältää pienen riskitekijän Lapualla ja sen asukkaille. Mielipiteessä kysytään, kuka on vastuussa jos vedenotto ja vesistöt pilaantuvat, tulipalon sattuessa (myrkylliset kaasut) tai vaarallisten aineiden kertyessä kasvillisuuteen.

Maisemavaikutuksista todetaan, että suunniteltu alue sijaitsee maastollisesti erittäin korkealla paikalla. Alueelle on suunniteltu sijoitettavan melkoiset määrät ongelmajätettä, mikä tekee paikasta erittäin korkean. Havainnekuvassa on kuvailtu ongelmajätekaatopaikan olevan ympäristöön näkymätön, kun huomioidaan tämänhetkinen ympärillä oleva puusto. Talousmetsien hoitoon kuuluu puuston uudistaminen, jolloin maisema avautuu kaatopaikalta Lapuanjokilaaksoon. Mikäli hanke edellyttää ympärillä olevan puuston säilyttämistä koko kaatopaikan elinkaaren ajan, mielipiteessä kysytään kuka maksaa puuntuottajille aiheutuvat tulonmenetykset.

Mielipiteessä kysytään myös, miksi Lapuan Jouttikallio todetaan hyväksi kaatopaikka-alueeksi kun se on ongelmajätteen kaatopaikan tarvitsijalle edullinen. Yksityiset kansalaiset ja ammatinharjoittajat joutuvat toiminnoissaan toteuttamaan ympäristöön liittyviä päätöksiä ja ohjeita, joiden toteuttaminen ei ole useinkaan heille taloudellisesti edullista; tällöin toiminta on edullista ympäristölle ja luonnolle.

Mielipiteessä viitataan valtatie 19:lle suunniteltuun ja toteutuvaan Koveron eritasoristeykseen. VT 19:ta käyttää vuorokauden- ja vuodenajasta riippuen 6.000 – 11.000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Mielipiteessä kysytään, mikä on myrkyllisten kaasujen vaikutus liikenteeseen tai mahdollisiin liikenneonnettomuuksiin. Koveron eritasoristeyksen liikennejärjestelyihin liittyy paikallistien rakentaminen Jouttikallion alkupäähän. Lapua on asukkaiden ja rakentamisen osalta kasvukeskus. Mielipiteen mukaan paikallistien valmistuttua sen alueelle tulee tonttikysyntää, jolloin suunniteltu ongelmajätteen kaatopaikka toimisi toteutuessaan näiltä osin Lapuan kaupungin kehityksen tulppana.

Mielipiteessä viitataan lopuksi kaavoitukseen. YVA-selvityksessä annetaan ymmärtää, että ongelmajätteen kaatopaikka pitää perustaa ennen alueen asemakaavoitusta. Selvityksessä todetaan, että olemassa oleva ongelmajätteen kaatopaikka ohjaisi yhdyskuntarakenteen maankäyttöä ja kaavoitusta erityisesti suoja-alueiden ja katuverkoston osalta. Mielipiteen mukaan Lapuan Jouttikalliolle toteutuessaan ongelmajätteen kaatopaikka toimisi Lapuan kaupungin järkevän maankäytön esteenä. Lopuksi kysytään, kuka maksaa kaatopaikan toteutuessa kiinteistöjen omistajille sijoituspaikasta johtuvat tulonmenetykset.

Mielipide 6

Sippolanmäen asukkaat (22 allekirjoittanutta) mainitsevat mielipiteessään, että kaatopaikkojen sulkemisesta ja keskittämisestä on maakunnassa tehty 2000-luvulla kattava selvitystyö sekä käyty varsin laajamittainen keskustelu, jonka tuloksena myös Lapuan kaupunki päätyi keskittämään jätteen käsittelyn Lakeuden Etappi Oy:n Ilmajoen Laskunmäen jätekeskukseen. Mielipiteen esittäjät näkevät tämän ainoaksi järkeväksi ja toiminnaltaan turvalliseksi vaihtoehdoksi.

Sippolanmäen asukkaat eivät ole tulleet arviointiselostuksen perusteella lainkaan vakuuttuneiksi siitä, etteikö vieressä sijaitseva louhos- ja murskaamon toiminta aiheuttaisi hallitsemattomia kalliopohjan rakenteellisia muutoksia ja näin vaarantaisi myös suunnitteilla olevan kaatopaikan ympäristöturvallisuuden. Lisäksi alueen sijainti korkealla aiheuttaa sen, että pintavedet tulevat valumaan allekirjoittaneiden lähiympäristöön ja Lapuanjoen kautta kohti keskustan taajama-alueita. Näin ollen ongelmajätteen joutumisella luontoon katsotaan olevan erittäin suuri riski.

Mielipiteen mukaan kasvavan lähiasuntoalueen viihtyvyys ja arvo laskee huomattavasti suunnitellun ongelmajätteen kaatopaikan myötä; jo nykyisellään murskaamo- ja louhos-toiminta sekä motocross-rata aiheuttavat tuntuvaa meluhaittaa. Meluhaitan lisäksi päätuulensuunta alueella on etelä-länsisuuntainen, jolloin hajuhaittoja pidetään ilmeisenä, samoin paloriskiä.

Allekirjoittaneet ihmettelevät, miksi heidän kiinteistöjään ei löydy arviointiselostuksen kartoista, eikä myöskään jo suoritettu asukaskysely ulottunut Sippolanmäen asuntoalueelle huolimatta siitä, että se sijaitsee lähempänä suunniteltua kaatopaikkaa kuin mm. Koveron asuntoalue. Edellä mainittuihin seikkoihin vedoten allekirjoittaneet pitävät jätteen sijoittamista Laskunmäkeen ainoana turvallisena ja järkevänä vaihtoehtona.

Mielipide 7

Mielipiteessä todetaan, että suunniteltu teollisuuden vaarallisten aineiden kaatopaikka sijaitsee juomaveden ottoalueen välittömässä läheisyydessä. Mielipiteen esittäjät käyttävät tätä vettä ihmisravintona taloudessaan päivittäin. Mielipiteessä kysytään, miten kaatopaikalle luvan myöntävät ja sijoituksesta vastuussa olevat virkamiehet voisivat taata, etteivät fataalit kemialliset yhdisteet, joita teollisuusromusta päästöinä väistämättä irtoaa, saastuta vettä ja vaikuta näin käyttäjien terveyteen. Kemiallisten yhdisteiden aiheuttamat terveysvaikutukset eivät välttämättä näy ihmisissä heti, vaan kasautuessaan elimistöön vähitellen ne voivat aiheuttaa sairauden myös hyvin pitkän ajanjakson jälkeen.

Mielipiteessä todetaan, että suunnitellun ongelmajätteiden kaatopaikan vieressä on urheilualue. Urheilu suorituksessa henkilön hengityksen syvetessä kaatopaikalta tulevat myrkylliset kaasut ja pölyt kulkeutuvat syvälle keuhkorakkuloihin aiheuttaen henkilölle mahdollisesti suurta, pitkäkestoista terveyshaittaa/sairautta. Mielipiteen mukaan myös kaatopaikan valumavedet, jotka on suunniteltu johdettavaksi avo-ojaa pitkin Lapuanjokeen, rikastuttavat ojanpenkereitä. Jäämät siirtyvät maamassojen mukana kosketukseen ihmisten kanssa sekä ravinteiden mukana marjoihin ja sieniin. Ojat kulkevat läpi asutuksen, ulkoilualueiden ja marjastus/sienestysalueiden.

Mielipiteen mukaan Lapuan kaupunki on hankkinut maata asuntoalueeksi edellä mainitun kaltaisen valumaojan vierestä, jolloin kaatopaikkahankkeen toteutuessa myrkylliset yhdisteet tulevat olemaan välittömässä kosketuksissa alueen asukkaiden kanssa. Suunnitellun ongelmajätteiden kaatopaikan vieressä on kallioulouhoksen räjäytysalue, jonka toiminta on aktiivista ja jatkuu edelleen vuosia eteenpäin. Mielipiteen mukaan räjähdystoiminta tuottaa maaperään matalafrekvenssistä liikettä ja näin ollen vaikuttaa myös suunnitellun kaatopaikan maapohjaan. Maapohjan liike nostaa merkittävästi riskiä päästöjen lisääntymiseen, luonnon saastumiseen ja myrkyllisten aineiden kulkeutumiseen juomaveteen. Lisäksi louhosalueen myöhempi käyttö virkistysalueena tulisi mahdolliseksi mikäli kaatopaikka sijaitsi sen vieressä.

Mielipiteen mukaan kestävän ympäristökehityksen näkökulmasta on käsittämätöntä, että kehityksen suosiessa isoja, maakunnallisia kaatopaikkoja ollaan samaan aikaan Lapualla suunnittelemassa uutta ongelmajätteiden kaatopaikkaa täysin uudelle maa-alueelle lähelle kaupungin keskustaa, keskelle asutusta ja ulkoilualueita. Lisäksi kaatopaikka nousisi suunnitelman mukaan korkealle maan pinnasta näkyen näin hyvin kauas. Suunnitelmassa ei ole otettu huomioon kaatopaikan suojavyöhykkeitä. Mahdollisen haitan siirtäminen naapuritoilille metsätalousmaan käytön rajoituksena ei mielipiteen mukaan tule kysymykseen.

Mielipiteessä todetaan, että suunnitellun ongelmajätekaatopaikan vaikutusalueelta on rahoitettu metsän ympäristötukikohde ja ongelmajätteiden tuonti luonnon monimuotoisuutta ja puhtautta suojelevan kohteen viereen olisi sekä eettisesti kestämätöntä että tukikohteen laitetun rahallisen panoksen mitätöintiä. Mielipiteen mukaan oikeusvaikutteisessa osayleiskaavassa alue on merkitty teollisuusalueeksi, joka ei oikeuta kaatopaikkarakentamiseen. Kaavamuuotos valituskierroksineen vaikeuttaisi ja hidastaisi prosessia.

Mielipiteen mukaan kaatopaikkahankkeen toteutuessa tulevat terveysriskit ihmisille ovat erittäin suuret ja mielipiteen esittäjä toivoo, ettei kukaan lupa-asioista vastaava virkamies ole valmis ottamaan tätä tietoista riskiä nyt kun talousveden ottoalueen välitön läheisyys on selvästi tiedossa. Edellä esitettyihin perusteluihin vedoten mielipiteen esittäjä vaatii, että suunnitelmasta teollisuuden vaarallisten aineiden kaatopaikaksi Jouttikalliolle luovutaan.

Mielipide 8

Mielipiteen esittäjät (2 allekirjoittanutta) ovat asuneet 26 vuotta Sippolanmäellä. Muutoksena alueella on uuden Sippolanmäen asuinalueen rakentaminen Alasippolantielle (8 uutta omakotitaloa). Mielipiteen mukaan asuinalueelle on aiheutunut häiriöitä Jouttivuoren kalliolouhoksen räjäytyksistä, kuten räjäytyksien yhteydessä melu- ja tärähtelyhaittaa. Lisäksi ilmanvirtauksen ollessa etelän-lounaan suuntainen aiheuttaa murskaus meluhaittaa. Mielipiteen esittäjät toivovat että lähivuosina murskaus ja räjäytykset alueella loppuvat. Mielipiteessä todetaan, että asuinpaikka sijaitsee rauhallisella alueella (ei keskustan haittoja), alueella ei ole ilmansaasteita ja että alueella on hyvät ulkoilumahdollisuudet.

Mielipiteessä vastustetaan ehdottomasti hankevaihtoehtoa 1 eli ongelmajätteen kaatopaikan rakentamista Jouttivuoren alueelle. Perusteluina esitetään seuraavaa. Saatujen tietojen perusteella ei yrittäjällä eikä liioin suunnittelijoilla ole tietoa siitä mitä kaasuja jätteen kaatopaikka aiheuttaa vuosien ja kymmenien ehkä satojen vuosien kuluttua ympäristölle. Asuinalue sijaitsee etelä-lounaistuulten aikana mahdollisten kaasujen leviämisalueen alapuolella, etäisyydellä 1,3...1,5 km. Hajuhaitta on ilmeinen myös asuinalueella, koska nykyisen Jylhän Metalliromun alueella ja ympäristössä on huomattavissa ilmassa oleva haju. Kaatopaikalle sijoitetaan helposti syttyvää ja palavaa materiaalia. Materiaalin palaessa muodostuu myrkyllisiä kaasuja, jotka tuulen mukana leviävät asutulle alueelle. Kaatopaikka Jouttivuoren alueella olisi sellaisella alueella missä salama iskee usein maastoon ja voisi näin aiheuttaa palon kaatopaikalla. Kaatopaikan rakenteen toimivuudesta tällaisilla aineilla ei ole tarkkaa tietoa. Mielipiteen esittäjien saaman tiedon mukaan hankesuunnitelmassa on vastuu kaatopaikan valumavesien seurannasta yrittäjällä ja mielipiteessä kysytään, kuka vastaa mikäli yrittäjä joutuu jossain vaiheessa ongelmiin eikä pysty suorittamaan heille määritettyjä vastuita. Lisäksi kysytään, miten vastaavassa tapauksessa kaatopaikka saataan suunnitelman mukaiseen loppukuntoon ja kenellä on vastuu kaatopaikasta sen täytty-misen jälkeen; jäte on pysyvää ongelmajätettä.

Mielipiteen mukaan asuinpaikan ja sen ympäristön viihtyisyys laskee huomattavasti. Perusteluina esitetään myös, että n. 3 hehtaarin alueelle satava vesi ja ympäristöön pääsevä likainen (öljyä, jarrunestettä, jäähdytysnestettä ym.) vesi aiheuttaa Jouttilammen ja ympäristön pilaantumista. Ramboll Oy:n esille tuomassa pohjaratkaisussa olisi kaatopaikan pohja tiivis. Mielipiteen mukaan suunnittelijalla ei ollut tarkkaa tietoa mitä alueella tapahtuvat kalliolouhoksen voimakkaat räjäytykset aiheuttaa pohjan tiiveydelle.

Lopuksi esitetään, että hankevaihtoehto 2 eli jätteen sijoittaminen Laskumäen kaatopaikalle on ainut oikea vaihtoehto.

4 YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

YVA-asetuksen (713/2006) siirtymäsäännöksen mukaan ennen 1.1.2007 vireille tulleen arviointiohjelman ja –selostuksen sisältövaatimuksiin sovelletaan aikaisempaa asetusta. Arviointiselostus täyttää pääosin YVA-asetuksen (268/1999) 12 § mukaiset sisällölliset vaatimukset. Hankkeen jatkotarkastelussa tulisi kuitenkin kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin.

Hankekuvaus

Arviointiselostuksessa on esitetty tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta, suunnitteluvaiheesta sekä vaihtoehtoista, joihin sisältyy hankkeen toteuttamatta jättäminen. Hankkeen edellyttämistä suunnitelmista, luvista ja niihin rinnastettavista päätöksistä on esitetty riittävät tiedot. Hankkeen tarve ja tavoitteet on perusteltu asianmukaisesti toiminnallisilla ja taloudellisilla syillä, jolloin jäteverolla on ratkaiseva merkitys: omalle teollisuusjätteen kaatopaikalle ei sovelleta jäteverolakia, kun taas kuntien ylläpitämiltä kaatopaikoilta jätevero peritään. Arviointiselostuksessa on mainittu yhtiön toimesta käsiteltävän romumäärän nousu 50.000 tonnista 80.000 tonniin vuodessa. Kaatopaikalle toimitettavan jätteen mitoituskertymää on tarkistettu arviointiohjelman jälkeen siten että se olisi 3.000 – 6.000 tonnia vuodessa (arviointiselostuksessa on s. 54 esitetty muusta tekstistä poiketen jätemääräksi 4.000 – 6.000 tonnia vuodessa).

Hankkeen sijainti ja maankäyttötarve on esitetty asianmukaisesti. Arviointiselostuksessa on huomioitu alueella käynnissä oleva tiesuunnittelu. Hankkeen nimi on arviointiohjelmasta annetun lausunnon mukaisesti muutettu Jylhän teollisuusjätteen kaatopaikaksi, koska Jouttikallio oli paikannimenä tässä yhteydessä osin harhaanjohtava.

Hankkeen keskeiset ominaisuudet, tekniset ratkaisut ja kuvaus toiminnasta on esitetty melko yleisellä tasolla. Hankkeessa käsiteltävien jätteiden ominaisuuksia ja pitoisuuksia on kuvattu suppeasti. Selostuksessa viitataan ainoastaan yhteen fluffista tehtyyn kaatopaikkakelpoisuusselvitykseen, joka on päivätty 12.3.2003. Hankkeen yleistiedoissa todetaan, että jätteen kaatopaikkakelpoisuudesta on hankittu asiantuntijalausunto ja että lausunnon mukaan jäte voidaan sijoittaa ongelmajätteen kaatopaikalle. Kuitenkin yhtiön tarkoituksena on sijoittaa kaatopaikalle myös samassa prosessissa syntynyttä hienompaa jaetta (fines), jonka haitta-ainepitoisuudet ja liukoisuudet poikkeavat fluffista. Sekä fluffista että finesista on tehty uusia kaatopaikkakelpoisuusselvityksiä (fluffin selvitykset on päivätty 15.11.2004 ja 13.10.2006 ja finesin 3.3.2006 ja 13.10.2006). Näiden selvitysten perusteella jätteiden laatu on muuttunut siten että mm. PCB-pitoisuus on laskenut, mutta tulee huomioida että myös kaatopaikkakelpoisuutta säätelevä lainsäädäntö on muuttunut, jolloin jätteen luokittelu tulisi ottaa uudelleen tarkasteluun mm. jätteiden suuren orgaanisen aineksen pitoisuuden vuoksi ja sen perusteella tutkia mahdollisuudet sijoittaa kyseinen jäte joko tavanomaisen jätteen, tavanomaisen sekajätteen tai ongelmajätteen kaatopaikalle. Tämä vaikuttaa merkittävästi myös 0-vaihtoehdon tarkasteluun eli jätteen sijoittamiseen muulle kyseisen jätteen vastaanottoon soveltuvalle kaatopaikalle.

Jätteen välivarastoinnin mahdollinen tarve ja siihen osoitetun alueen riittävät suojaustoimenpiteet on kuvattu yleisellä tasolla ja arviointiselostuksen mukaan välivarastoalueen rakentamistarve tullaan lopullisesti määrittelemään ympäristölupahakemusvaiheessa. Samassa yhteydessä esitettyä kaatopaikan välivarastoamaa esittävässä piirroksessa (s. 26, kuva 8) on kuitenkin kyse pintamaiden välivarastoinnista. Kaatopaikan rakentamisvaiheessa tapahtuvaa maamassojen ottamista ja käyttöä kaatopaikkarakentamisessa on kuvattu yleisellä tasolla, eikä käsiteltävien massojen määristä ja mahdollisista läjityspaikoista ole esitetty tarkempia suunnitelmia arviointiselostuksessa. Mikäli alueelle on tarkoitus perustaa ylimääräisten kaatopaikka tai kaatopaikkoja, ovat tiedot massamääristä ja sijoituspaikoista oleellisia mahdollisen lupakäsittelyn ja YVA-tarkastelun kannalta.

Kaatopaikan perustamisesta on laadittu yksityiskohtainen rakennussuunnitelma. Teknisissä ratkaisuissa on arviointiselostuksessa esitetty edelleen erilaisia vaihtoehtoja läjitysalueen pohjaeristyksen, pintaeristyksen sekä vesienkäsittely- ja puhdistusmenetelmien suhteen. Tällöin suotovesien laadusta ja määrästä, esikäsittelymenetelmästä tai esikäsittelyn suotoveden laadusta ja määrästä ei ole esitetty yksityiskohtaista tietoa. Arviointiselostuksessa todetaan, että kaatopaikkarakenteiden läpi suotautuneen veden määrää tai haitta-

ainepitoisuuksia ei ole voitu yksiselitteisesti määrittää ja esitetyt arviot perustuvat murskauslaitoksen vesien analyysituloksiin, sadannan ja haihdunnan laskennalliseen erotukseen ja laimenemiseen liittyviin oletuksiin. Tällöin suotovesien sopivuutta jätevedenpuhdistamon prosessiin on vaikea arvioida.

Arviointiselostuksessa on huomioitu hankkeen koko elinkaari rakentamisvaiheesta kaatopaikan sulkemiseen ja käytöstä poistamiseen. Pitkän aikavälin tarkastelussa on mukana mahdollisuus laajentaa kaatopaikkaa eteläisen kallioulouhoksen suuntaan. Toiminnan suunnittelussa on kuitenkin lähdetty siitä, että pääosa syntyvästä jätteestä hyödynnettäisiin jatkossa energiana, jolloin kyseistä laajennusta ei ollut tarkoituksenmukaista sisällyttää toteuttamisvaihtoehdon ympäristövaikutusten arviointiin. Arviointiselostuksessa on esitetty riittävät tiedot hankkeen suunnitteluvaiheesta sekä arvio suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta.

Vaihtoehtojen käsittely ja vertailu

Hankkeen suunnittelun edetessä vaihtoehtotarkastelusta on jätetty pois jätteen energiahyödyntäminen ja yhtiön oman kaatopaikan perustaminen Ilmajoen Laskunmäen kaatopaikka-alueelle. Arviointiohjelmassa esitettyjen vaihtoehtojen päällekkäisyyksiä on poistettu ja arviointiselostuksessa tarkastellaan ainoastaan hankkeen toteuttamisvaihtoehtoa (VE 1) ja toteuttamatta jättämistä siten että syntyvä jäte sijoitetaan Lakeuden Etappi Oy:n Laskunmäen jätteidenkäsittelyalueelle Ilmajoen tai muulle vastaavalle jätteidenkäsittelyalueelle (VE 0). Ympäristövaikutusten arvioinnin kannalta olisi kuitenkin ollut hyvä jos hankkeen suunnittelussa olisi ollut mukana myös muita rakennettavan kaatopaikan sijaintivaihtoehtoja.

Vain toteuttamisvaihtoehdon vaikutukset on arvioitu tässä YVA-tarkastelussa, koska 0-vaihtoehdon vaikutukset on arvioitu aikaisemmin toteutetussa YVA-menettelyssä Lakeuden Etapin osalta. Muita mahdollisista jätteen sijoituspaikkoja ei ole käsitelty nollavaihtoehdon vaikutustarkastelujen yhteydessä. Arviointiselostuksessa ei ole systemaattisesti vertailtu esitettyjen vaihtoehtojen keskeisiä ympäristövaikutuksia. YVA-menettelyn yhteydessä saadun palautteen perusteella on nähtävissä, että eri vaikutusten erittelevä vertailu olisi auttanut suhteuttamaan toteuttamisvaihtoehdon ja jätteiden muualle sijoittamisen keskeisiä vaikutuksia toisiinsa.

Teknisten ratkaisujen ympäristövaikutuksia on arvioitu ja vertailtu arviointiselostuksessa hyvin yleisellä tasolla ja esimerkiksi kaatopaikkarakenteiden osalta todetaan yleisesti, että erot eivät ole ympäristön kannalta merkittäviä. Kaatopaikka-alueen vesienkäsittelyjärjestelmän, esikäsiteltyjen vesien vesistöön johtamisen ja viemäroinnin vaikutusten erot saatavat kuitenkin olla merkittävät, jolloin ko. vaihtoehtojen vaikutuksia tulisi tarkastella samassa laajuudessa. Erilaisista teknisistä ratkaisuista tehty systemaattinen vertailu olisi tukenut esitettyjä vaikutusarvioita ja myöhempää päätöksentekoa.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Alueen nykytilaa on kuvattu edelleen melko yleisellä tasolla ja joiltakin osin selvitys ympäristöstä ei anna riittävää vertailukohtaa hankkeen toteuttamiselle. Arviointiselostuksen perusteella merkittäviä ympäristövaikutuksia saattaa kohdistua ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä maaperään ja vesiin. Vaikutusten merkittävyyttä on arvioitu myös YVA-prosessissa saadun palautteen avulla, jonka mukaan suurin huoli hankkeen toteutuessa koskisi vedenottamon, kaivojen ja lähteiden vedenlaadun ja käyttömahdollisuuksien heikkenemistä.

Arvioitavat vaikutusalueet on esitetty pääosin riittävästi, mutta karttatarkasteluista puuttuu edelleen merkinnät keskeisistä vaikutusten kohteista, joita ovat esimerkiksi hankkeen lähi-alueella oleva vakituinen ja vapaa-ajan asutus, pohjavesialueet ja vedenottopaikat. Alueen nykytilan kuvausta tulisi täydentää esittämällä myös tiedot alueen pohja- ja pintavesien virtaussuunnista.

Vaikutukset pohja- ja pintavesiin. Hankealueesta vähintään 1 km säteellä tulisi tehdä kaivokartoitus, jossa selvitetäisiin kaivojen sijainnin lisäksi kaivojen kunto, käyttö ja veden laatu, jotta hankkeen mahdollisia vaikutuksia voitaisiin verrata nykytilanteeseen. Nyt esitetyt arviot hankkeen vaikutuksista pohjavesiin, kaivoihin ja vedenottamoihin jäävät hyvin yleiselle tasolle ollen lähinnä suuntaa antavia. Arviointiselostuksessa todetaan, että koska on mahdotonta arvioida etukäteen mahdollisia vuotoja ja varsinkin niiden suuruusluokkia, on tässä yhteydessä tarkoituksenmukaista tarkastella asiaa suhteellisuusperiaatteella. Esitetyssä vuototilanteessa (vuositasolla 200 m³) suotoveden haitallisten aineiden pitoisuudet laimenesivat oletuksen mukaan alle määritysrajan. Tarkastelu on kuitenkin hyvin suurpiirteinen ja mikäli kaatopaikan suotovesillä on edes teoreettinen mahdollisuus päästä esim. vuotojen seurauksena kallioperään ja edelleen porakaivoihin, on sillä olennainen merkitys hankkeen jatkokäsittelyssä.

Arviointiselostuksen mukaan kaikki suoto- ja valumavedet kootaan yhteen ja johdetaan esikäsittelyn jälkeen joko vesistöön tai yleiseen viemäriin. Tällöin molempien vaihtoehtojen vaikutuksia tulisi käsitellä arviointiselostuksessa samalla tarkkuudella. Arviointiohjelmassa todettiin, että pintavesien taustapitoisuudet tulitaisiin määrittelemään kirjallisuudesta saatavan tiedon perusteella. Arviointiselostuksessa on mainittu pintavesikohteiksi Jouttilampi, Viitalanlasku ja Lapuanjoki, mutta nykytilaa kuvaavia tietoja kyseisten vesistöjen veden laadusta ei ole arviointiohjelman suunnitelmasta poiketen esitetty. Tällöin arviointiselostuksen vaikutusarvioille ei ole annettu vertailupohjaa esimerkiksi veden laadun kannalta kriittisten muuttujien osalta, jolloin pienilläkin kuormituksen muutoksilla saattaa olla merkittäviä vaikutuksia ko. vesistöjen tilaan.

Arviointiselostuksessa todetaan, ettei kaatopaikkarakenteiden läpi suotautuneen veden määrää tai haitta-ainepitoisuuksia voida yksiselitteisesti määrittää. Metallin murskaamon alueen valumavesien sinkki-, lyijy- ja kadmiumpitoisuudet ylittivät ympäristöluvan raja-arvot. Elohopea- ja arseenipitoisuuksia ei oltu määritetty. Arviointiselostuksessa esitetään suotovesimäärän pienenevän kun jätetäytön päälle tulee tiivis kerros. Vaikutusten arvioinnissa tulisi huomioida, että suotovesien määrän laskiessa pitoisuudet saattavat vastaavasti nousta.

Johdettaessa vedet Viitalanlaskun kautta Lapuanjokeen, tulisi arvioida millaisiin haitta-ainepitoisuuksiin suunnitelluilla puhdistusmenetelmillä mahdollisesti päästään ja miten käsitelty vesi todennäköisesti vaikuttaa kyseisiin vesistöihin.

Viemärintenvaihtoehdossa esikäsiteltyt suotovedet ohjataan Lapuan kaupungin viemäriverkostoon, jossa ne laimenevat siten että haitallisten pitoisuuksien raja-arvot todennäköisesti alittuvat. Jäteveden laimentuminen ei kuitenkaan muuta haitta-aineiden kokonaismäärää, jolloin ne todennäköisesti rikastuvat jätevesien käsittelyprosessissa jätevesilietteeseen, mikä saattaa vaikuttaa lietteen mahdolliseen jatkokäyttöön. Hankkeen jatkotarkastelussa tulisi selvittää esikäsitteltyjen suotovesien sopivuus kaupungin jätevesiprosessiin sekä esittää hulevesien huipputuntivirtaamat ja tasausaltaan tilavuus tai muu riittävä virtaaman tasaus. Jos valumavedet (hulevedet) on tarkoitus ohjata kaupungin jätevedenpuhdistamolle, tulisi selvittää kaupungin hulevesiverkoston riittävyys huippuvirtaamien tilanteessa. Jos tiiviin jätetäytön päältä sekä muilta tiiviiltä pinnoilta tulevia valumavesiä tullaan sekoittamaan suotovesiin, tulee valumavesien käyttö suotovesien laimennukseen selvittää erikseen ainakin jätevesien puhdistusprosessin kannalta.

Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu laadukkaasti ja monipuolisesti. Toteuttamisvaihtoehdolla saattaa arviointiselostuksen mukaan olla negatiivisia vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Arviointiselostuksen mukaan Jouttivuoren alue koetaan merkittävänä virkistys- ja marjastusalueena huolimatta alueella jo toimivasta kallioulouhoksesta. Tietoisuus ongelmajätteen kaatopaikasta ja huoli ympäristön mahdollisesta pilaantumisesta vaikuttaa eri intressitahoihin kielteisesti. Arviointiselostuksesta saadussa mielipiteessä todetaan, että Sippolanmäen asuntoalueen kiinteistöjä ei ole mukana arviointiselostuksen kartoissa, eikä asukaskysely ulottunut Sippolanmäen asuntoalueelle huolimatta siitä, että se sijaitsee lähempänä suunniteltua kaatopaikkaa kuin esimerkiksi Koveron asuntoalue. Selvityksen otos on kuitenkin riittävän laaja ja ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointimenetelmiä ja saatuja tuloksia voidaan pitää pätevänä ja tarkoituksenmukaisina.

Arviointiselostuksessa on todettu, että välittömiä tai edes välillisiä **terveysvaikutuksia** ei arvioida olevan, koska altistuminen kaatopaikalta peräisin oleville haitta-aineille on käytännössä mahdotonta. Toisaalta kuitenkin mainitaan, että jätteen sisältämiä erilaisia haitta-aineita voi periaatteessa kulkeutua esimerkiksi vauriotilanteessa maaperään, pinta- ja pohjaveteen. Osallistumisen kautta saadun palautteen ja ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin perusteella huoli hankkeen mahdollisista terveysvaikutuksista on kuitenkin yksi merkittävimmistä hankkeeseen liitetystä riskistä ja epävarmuustekijöistä. Mahdollisten pohjarakenteissa tapahtuvien vuotojen, tulipalojen ja muiden poikkeustilanteiden hallintaa ja ennaltaehkäisyä tulisi tästä syystä käsitellä perusteellisemmin hankkeen jatkotarkastelussa.

Arviointiselostuksessa esitetään, että toteuttamisvaihtoehdon **melu-, pöly- tai hajuhaittoja** ei voida pitää merkittävinä nykytilanteeseen verrattuna. Rakentamisvaiheen vaikutuksista todetaan niiden olevan tavanomaisia maarakentamisen vaikutuksia eli melua, tärinää ja pölyä. Vaikutusten ei kuitenkaan arvioida ulottuvan merkittävinä lähimpiinkään asuttuihin kiinteistöihin. Myös **liikenteen vaikutukset** on arvioitu vähäisiksi. Esitettyjä vaikutusarvioita voidaan pitää riittävinä.

Hankkeen **luontovaikutuksista** tehtyä arviota, menetelmiä ja aluerajauksia voidaan pitää tarkoituksenmukaisina ja selvitysten keskeiset tulokset on arviointiohjelmasta annetun lausunnon mukaisesti liitetty arviointiselostukseen. Arviointiselostuksessa todetaan, että kaatopaikan lähialueilta ei löytynyt arvokkaita elinympäristöjä alueen karuudesta johtuen. Tässä yhteydessä tulee mainita, että Etelä-Pohjanmaan metsäkeskuksen toimittaman rasi-tilmoituksen mukaan hankealueen lähistöllä on kestävän metsätalouden rahoituslain mukainen, pinta-alaltaan 0,7 ha suuruinen ympäristötukikohde, jossa on lähde. Kohde sijaitsee luontoselvityksen kartoitusalueen itäpuolella n. 200 metrin etäisyydellä hankealueesta. Hankkeen jatkotarkastelussa tulee huomioida kyseisen erityisen tärkeän elinympäristön ominaispiirteiden säilyttäminen myös muussa toiminnassa kuin mahdollisten hakkuiden yhteydessä.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäytön suunnitteluun. Suunniteltu kaatopaikka sijaitsee teollisuusalueella, jossa on yleiskaavamerkintä T (teollisuus- ja varastoalue). Yleiskaavaan liittyvän selostuksen mukaan alueelle on kaavailtu erityisesti raskasta teollisuutta. Lapuan kaupunginhallitus on todennut lausunnossaan, että suunniteltu teollisuusjätteen kaatopaikka on sijainniltaan, maaperältään ja muilta olosuhteiltaan sellainen, että sen ei voida katsoa suoritettujen selvitystenkään perusteella vaikeuttavan voimassa olevan yleiskaavan toteuttamista. Kaatopaikkahanke vaikuttaisi teollisuusalueen tulevaan asemakaavoitukseen mm. tonttijaon, rakentamisen tehostamisen, katuverkon ja suojavyöhyketarpeiden osalta. Tällöin kaatopaikka-alueen etäisyyden asutuksesta ja yleisesti käytetystä tiestä tulee olla riittävä. Suojaetäisyydet määritellään tapauskohtaisesti kaato-

paikan tyyppin, kapasiteetin, jätteen laadun ja mahdollisten ympäristövaikutusten perusteella.

Maiseman muuttuminen hankkeen eri vaiheissa on arviointiohjelmasta annetun lausunnon mukaisesti kuvattu maisemasovitteisten havainnekuvien avulla ja arviota on täydennetty näkösadetarkastelulla. Arviointiselostuksen mukaan lähimaisemassa eli Suokontieltä ja Jouttivuorelta kaatopaikan läjitys näkyy kuten louhos ja sen välivarastokasat. Kaukomaisemassa eli lähistön päätieverkolta läjitys ei näy suuresta etäisyydestä johtuen. Esitettyä menetelmää ja maisemavaikutusten arvioinnin tuloksia voidaan pitää tarkoituksenmukaisina. Hankkeen jatkotarkastelussa tulee maiseman kannalta huomioida erityisesti suoja-vyöhyketarpeet ja niiden vaikutukset ympäröivään maankäyttöön, kuten esimerkiksi metsien hakkuisiin ja rakentamiseen.

Arviointiselostuksessa on annettu yksityiskohtaiset tiedot laadittujen selvitysten suorittajista. Eri vaikutusten selvittämiseen liittyviä ongelmia, tiedollisia puutteita tai epävarmuuskijöitä on kuvattu arviointiselostuksessa riittävästi. Osa vaikutustarkasteluista perustuu olettamuksiin ja suhteellisuusperiaatteeseen johtuen osittain suunnittelun keskeneräisyydestä ja päätöksentekoon liittyvistä avoimista kysymyksistä.

Haitallisten vaikutusten ehkäiseminen

Arviointiselostuksessa on todettu eri yhteyksissä, että normaalissa käyttötilanteessa haitallisten vaikutusten aiheutuminen esimerkiksi pinta- ja pohjavesiin tai maaperään on hyvin epätodennäköistä. Toiminnan häiriöitä, riskejä ja ympäristöonnettomuuksien torjuntaa käsittelevässä kappaleessa on esitetty merkittävimmin vaaratilanteina tulipalo ja kaatopaikkaveden tulviminen. Eri tahoilta saaduissa mielipiteissä ja lausunnoissa on toistuvasti tullut esiin huoli pohjarakenteiden mahdollisesta rikkoontumisesta, jolloin kyseinen vaaratilanne tulisi sisällyttää riskiarvioon. Vaaratilanteita ja riskejä käsittelevässä yhteenvedossa ei ole esitetty, mikä skaala muuttujilla on ja millä perusteilla riskin merkittävyys ja todennäköisyys on määritelty. Haitallisten vaikutusten lieventämistä käsittelevässä luvussa on keskitytty oikean ja reaaliaikaisen tiedon antamista kaatopaikkatoiminnasta esimerkiksi tarkkailutulosten vuosiraporttien yhteydessä. Tässä yhteydessä tulisi esittää myös varsinaisia pinta- ja pohjavesien sekä maaperän pilaantumisen lieventämistoimia tai mahdollisten poikkeus- tai onnettomuustilanteiden hallintasuunnitelma.

Seuranta

Arviointiselostuksessa ei ole esitetty varsinaista ehdotusta seurantaohjelmaksi. Hankkeesta vastaava on esittänyt arviointiselostuksessa, että yhteysviranomainen kirjaisi lausuntoonsa ehdotukset seurannasta hankkeesta annettujen mielipiteiden ja lausuntojen perusteella. Ympäristövaikutusten arvioinnista annetun asetuksen 12 §:n mukaan ehdotus seurantaohjelmaksi tulisi kuitenkin sisältyä arviointiselostukseen. Seuranta käsittelevässä luvussa on esimerkinomaisesti viitattu Jouttilammen kallioporakaivon veden laadun seurantaan analysoimalla jonkin kaatopaikkaperäisen komponentin esiintymistä. Koska hankekuvaukseen sisältyy mahdollisuus, että kaatopaikan suotovedet tullaan johtamaan vesistöön, tulisi erityisesti Viitalanlaskuun ja Lapuanjokeen kohdistuvien vaikutusten seuranta olla mukana seurantaohjelmassa.

Hankkeen ympäristölupavaiheessa hakija tekee tai teettää varsinaisen tarkkailusuunnitelman. Koko läjitysalueen käytöstä poistamisen jälkeen kaatopaikan vaikutuksista seurattaisiin arviointiselostuksen mukaan kaatopaikkaveden muodostusta, määrää ja ominaisuuksia sekä johtamista vesistöön tai viemäriin, kaatopaikkakaasun muodostusta ja sen hapetuksen toimivuutta, läjityksessä mahdollisesti tapahtuvaa kokoonpuristumista ja lähialueen pohjavesiseuranta pohjavesiputkista ja tarvittaessa myös lähistöllä (alle 1 km etäisyydellä) käy-

tössä olevista talousvesikaivoista. Lupaviranomainen antaa lupapäätöksessä määräykset kaatopaikan tarkkailusta.

Osallistuminen

Arviointimenettelyyn liittyvä osallistuminen on ollut monipuolista ja tuottanut vaikutusten arvioinnin kannalta arvokasta tietoa. Kansalaisille ja eri intressiryhmille on järjestetty yleisötilaisuus hyvissä ajoin ennen arviointiselostuksen valmistumista. Arviointimenettelyn osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia voidaan pitää riittävinä ja tarkoituksenmukaisina.

Raportointi

Arviointiselostus on raportoitu laadukkaasti ja tekstiä täydentävät kuvat ovat selkeitä ja helpottavat lukemista. Arviointiselostus sisältää yhteenvedon, jossa esitetään tärkeimmät pääkohdat sekä hankkeesta että ympäristövaikutusten arviointimenettelystä.

Yhteenvedo ja arviointiselostuksen riittävyys

Arviointiselostus täyttää kokonaisuutena katsottuna ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen mukaiset vaatimukset. Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on pääsääntöisesti huomioitu arviointiselostuksen laadinnassa. Arviointiselostuksesta saa riittävän käsityksen hankkeen keskeisistä ympäristövaikutuksista, edellyttäen että tässä lausunnossa esitetyt tarkennukset huomioidaan hankkeen jatkotarkastelussa.

5 LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Ympäristökeskus lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteiden esittäjille. Lisäksi lausunto pidetään yleisön nähtävillä yhden kuukauden ajan virka-aikana Lapuan kaupungin virallisella ilmoitustaululla sekä kaupunginkirjastossa. Lausunto tulee nähtäville myös verkkosivuille www.ymparisto.fi/lsu > ympäristönsuojelu > ympäristövaikutusten arviointi > päättyneet hankkeet. Yhteysviranomainen toimittaa hankkeesta vastaavalle jäljennökset annetuista lausunnoista ja mielipiteistä. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Länsi-Suomen ympäristökeskuksessa.

Johtaja

Pertti Sevola

Ylitarkastaja

Martta Ylilauri

Suoritemaksu

5 750 €

Jakelu

Jylhän Metalliromu Oy
Kalliotie 1
62100 LAPUA

LIITE Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

TIEDOKSI

Lausunnon antajat
Mielipiteen esittäjät
Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus + 2 kpl arviointiselostuksia

LIITE 1

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

Maksu määräytyy Valtion maksuperustelain (150/1992) 8 § ja ympäristöministeriön asetuksen alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista (1237/2003) mukaan. Valtion maksuperustelain perusteella maksua koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi sen sijaan vaatia siihen kirjallisesti oikaisua Länsi-Suomen ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä.